

Óli Jacobsen

Ungmannafelagið Merkið:

KONUFOÐLKA MÓTI VAR EISINI Á SKRÁNNI

Tað er áhugavert, hvat ið upptók fólk í Havn fyrst í tjúgunum. Hetta sæst í gerðabókini hjá Merkinum.

2. partur

Tað er áhugavert at kunna lýsa tey fólk, sum stóðu fyri ungmanna felagnum Merkið, tí hesi fólk eru ikki so kend í dag. Ein tann fremsti í felagnum fyrstu árin var Jacob Jacobsen, vanliga kallaður Koppa Jákup, sum var stjúpapápi D.J. Danielsen, kendur frá Congosøguni.

Jacob var abbasonur Jacob Jacobsen á Kamarinum, vanliga kallaður Koppa Jákup, sum var stjúpapápi D.J. Danielsen, kendur frá Congosøguni.

Jacob var føddur í 1920 og var tískil 20 ára gamal, tá ið Merkið varð sett á stovn.

Hann var javngamal við William Heinesen. William helt Sjabokk hava góðar gávur og hevði spurt hann, um hann ikki eins og javnaldrarnir Jørgen Frants Jacobsen og Christian Matras fór niður at lesa. Nei, hann skuldi vera prentari eins og abbin. Hann gjørdist eisini heilt ungur stjóri á prentsmiðjuni Fram, sum m.a. prentaði Tingakross.

Men av onkrari orsök fór hann haðani miðskeiðis í tjúgunum, og hann flutti til Noregs at arbeiða. Í Noregi bleiv hann giftur og bleiv verandi í Noregi.

Saman við Sverre Stove, kendur blaðmaður og politikari, sum hevði føroyskar røtur, gav hann í 1944 út frálíku frásagnarbókina Færøyanne. Hann skrivaði eisini greinir í Varðanum, sum skjótt er tøkur hjá øllum, nú Varðin verður talgildur.

Hann var eina ferð spurður, um hann átti nógvar bækur, "Nei, einar 14-1500." Tað helt hann ikki vera nóg!

Hann eigur eisini part í søguni um føroysku Bibliuna, sum var týdd av Victor Danielsen.

Henda Biblian skuldi prentast í Noregi í 1940. Sum føroyingur í Noregi var ætlanin, at Sjabokk skuldi rættles endaliga tekstin.

Jacob Jacobsen, Sjabokk, 1900-1984

Men hetta gjørdist av ongum, tá ið Týskland hersetti Noreg í 1940. Í 1949 varð Biblian loksins prentað í Føroyum.

Sjabokk doyði í 1984, 84 ár gamal. Hann og konan vóru barnleys.

Fundaðust á háskúlanum

Tey fyrstu árin hevði Merkið sínar fundir á Háskúlanum. Hetta vóru rík ár, merkt av mentan og framburði. Tá vóru háskúlafólkini og næmingarnir vanliga við og fundirnir vóru hugnaligir og hátíðarligir. Og limatalið óktist.

Her skulu nevast nøkur av teimum evnum, sum vóru frammi á fundum í Merkinum. Hetta sigur nakað um, hvat ið fólk høvdu á lofti í Havn fyri út móti 100 árum síðani

Skrivimálið

Á fundi 3. juli 1920 hevði Jacob Jacobsen eina stutta frágreiðing um skrivimál okkara. Hann helt, at vit áttu at broytt tað eftir teim reglum og á tann hátt, sum Dr. Jacobsen og aðrir høvdu ásett í teirri kommission, sum í 1893 varð sett viðvíkjandi hesum máli. Men hesum fekk hann ikki viðhald í.

Tað undrar eisini, at hetta mál verður tikið upp nú. Tað hevði fleiri ár frammanundan syndrað Føroyingafelagið.

Seinni varð skipað fyri einum

skeiði í móðurmálinum. Tað skuldi verða hildið av M.A. Jacobsen. 14 felagar teknaðu seg.

Spiritistiskir leikir

Á fundi 17. Juli 1920 las Jákup av Skarði upp sjónleikin Høvdingar hittast, sum var skrivaður av Rasmus Rasmussen, á Háskúlanum.

"Hesin óføra vakri sjónleikur greiðir frá bardaganum millum Trónd í Gøtu og Sigmund Brestisson, millum gamla sið forfedranna og nýggja "kulturin". T.v.s. gongdin frá gomlu norrønu gudalærana og til kristindómin.

Teir kvinnuligu felagarnir vóru so hugtiknir av hesum undurvakra sjónleiki, ið er væl fyltur av gandi og tilíkum, at tær aftaná upplesturin fóru at spæla ymsar "spiritistiskar" leikir."

Ein kann undra seg yvir, hvat ið liggur í hesum seinasta.

Mótin á skránni

Á fundi 28. september 1920 legði Johan E. Mikkelsen fram eitt upplegg um "Siðir".

Hann fór illa við konufólkamótum. Genturnar svaraðu aftur og fleiri mannfólk lögdu upp í, so kjakið var rættiliga lívligt. Mest sum allir óvanar vóru havdir á lofti, so sum smøl skjúrt, hattanálir, skógvar við høgum hælum og slipsanálir.

Tá ið kjakið var liðugt, greiddi formaðurin frá, at felagið hevði sent ein krans á grøvina hjá Jens Oliver Lisberg, ið var deyður stutt frammanundan. Til henda krans hevði stjórnin latið gjørt eitt hvítt, reytt og blátt band, litirnar á Merkinum, har tað var prentað á

Stokkut var starv títt

Stórir var missur

Vær skulu varðveita vinar minni

Ungir alvar Føroyalands

Seinni fekk felagið eitt takkarkort, sum ljóðaði so:

Hjertelig tak for udvist Deltagelse ved vor kære Søns Begravelse.

H.O. Lisberg og Hustru.

Tað var Jens Oliver Lisberg sum saman við Janus Øssurson og Paula Dahl skaptu Merkið.

Ófrættakendur sjónleikur og yrking

Á fundi 27. oktober 1920 las Hans Andreas Djurhuus upp ymiskt, sum hann hevði skrivað. Fyrst kom sjónleikurin "Eitt ódnarkvöld", sum var ein tungur og myrkur sorgarleikur, har ein gomul kona sær ymsar menn sjólátast og ganga aftur. Fleiri av teimum, sum lurtaðu eftir upplestrinum, sótu við gráti í hálsinum av ræðslu.

Fyri at minka eitt sindur um hesa ræðslu las skaldið aftaná nakrar óføra stuttligar yrkingar.

Á fyrsta fundinum í 1921 las

Símun av Skarði yrkingina Terje Vigen. Henda óføra vakra yrking greiðir frá tíðini um 1800, tá ið bardagi var millum Ongland og Danmark. Allir limir vóru hugtiknir av hesi yrking, ið var væl upplisin.

Men hetta var nú eisini ein syrgilig søga um hungursneyð í Noregi.

Um gudalæru og Finnland

Tann 5. mars 1921 helt próst Dahl eina góða og læruríka røðu fyri okkum, mest um teir gomlu forfedrar okkara og teirri gomlu gudalærana. Hann greiddi frá hugsunarhátti forfedranna og fortaldi mangt og hvat frá teirri gomlu tíðini. Hann endaði røðuna við, at hann helt at henda hugsan forfedra okkara var verd at fylgja enn á døgum.

Tann 10. mai 1921 greiddi Hans

Sjabokk og Jens Hansen á útferð í Nólsoy við Merkinum.